

NYHETSREVY

april 2013

Verksamhet under mars

I en debattartikel i OmVärlden, belyser ICJ-S ordföranden Caroline Mitt-Holm och Hanga Sántha de allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter Marocko har gjort sig skyldiga till gentemot de 130 västaharier som häktades av den marockanska militären hösten 2010.

Sida 2

Desto mer positivt ur ett rättighetsperspektiv var det avtal FN:s generalförsamling nyligen antog, ett Arms Trade Treaty, vilket ICJ-S varmt välkomnar.

I mars tog ICJ-S emot studenter från masterkursen Human Rights in a Global Perspective för att ge en inblick i hur en civil organisations arbete med att främja mänskliga rättigheter på det internationella planet kan se ut.

Sida 3

På vilket sätt kan ICJ-S bidra med utbildning av jurister i Gaza? Detta var en av de frågor vår representant för Gazagruppen försökte undersöka närmare vid sin resa ner till det konfliktfyllda Gaza.

Sida 4

På hemmaplan närvarade ICJ-S vid ett seminarium om barnäktenskap anordnat av Svenska FN-förbundet.

ICJ-S var även på plats att ta del av debatten om svensk vapenexport och mänskliga rättigheter arrangerat av Folk och Försvar och Olof Palmes Internationella Center.

I mars avlämnade ICJ-S även ett remissyttrande över Polisorganisationskommitténs betänkanden En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:77) och En sammanhållen svensk polis – följdändringar i författningar (SOU 2012:78) till Justitiedepartementet.

Sida 5

Är du intresserad av att medverka i ett forskningsprojekt bedrivet av Stockholm Environment Institute?

I samband med ett förestående samarbete mellan ICJ-S och Stockholm Environment Institute, efterfrågar institutet nu juridisk kompetens inom svensk civilrätt, bolagsrätt och straffrätt. Passa på att lämna ditt bidrag!

Sida 6

Genom att vara medlem i ICJ-S bidrar du till att vara en röst för främjandet av de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Om du har idéer på frågor som ICJ borde engagera sig mer i är du alltid välkommen att kontakta oss!

Marocko har för många vänner

Debattartikel publicerad i OmVärlden 2013-03-13

Marocko fortsätter att med folkrättsvidriga medel förtrycka det västahariska folket, senast genom att döma aktivister till livstids fängelse efter en rättegång ovärdig en rättsstat. När ett splittrat EU inte förmår sätta tillräcklig press på Väst-saharas ockupationsmakt är det viktigt att Sverige ställer krav. Tyvärr tycks även vi måna mer om handelsrelationer än om mänskliga rättigheter, skriver företrädare för Internationella juristkommissionen.

Fler än 130 västaharier häktades när den marockanska militären tömde ökentältlägret Gdeim Izik på hösten 2010. Efter drygt två års väntan på en rättegång har nu nio av dessa dömts till livstids fängelse av en militärdomstol i Rabat.

Våra och andra organisationers rättegångsobservatörer har vittnat om allvarliga brister i processen. Militärdomstolen har bland annat nekat de åtalade tolkning och underlåtit att utreda de anklagelser om tortyr som framställts. Vidare har de åtalade berättat om våldtäkter, misshandel, psykologisk terror och om veckor i isoleringsceller.

Några dagar efter att domen avkunnades välkomnades Marockos talman av svenska ministrar och kungligheter i Stockholm, bland annat för att diskutera trafiksäkerhet och för att fira 250-årsjubileet av det första bilaterala avtalet mellan länderna. Såväl hovet som regeringen skickade pressmeddelanden om Marockos charmoffensiv, men något officiellt uttalande om rättegången har inte synts till. Istället uttalade biståndsminister Gunilla Carlsson i Sveriges Radio att det inte var hennes uppgift att lyfta sådana frågor.

Processen i militärdomstolen och de oskäligt hårda straffen är ovärdiga ett land som utger sig för att uppfylla folkrättsliga åtaganden. Och det rör sig inte om någon isolerad händelse. Internationella människorättsorganisationer som Amnesty och Human Rights Watch rapporterar år efter år om hur västaharier diskrimineras, utsätts för summariska och politiserade rättegångar och bemöts med övervåld vid fredliga demonstrationer.

Trots detta fortsätter Sverige och EU att upprätthålla kontroversiella handelsavtal som ger Marocko indirekt rätt att disponera över Västsaharas naturresurser. Vi ser allvarligt på att Sverige och EU – den senaste mottagaren av Nobels fredspris – med öppna ögon byter mänskliga rättigheter mot ekonomisk vinning.

– Marocko har för många vänner, sade Amnestys pressekreterare Elisabeth Löfgren vid ett seminarium om rättegången arrangerat av Emmaus Stockholm.

Marockos goda relationer med länder som Frankrike och Spanien gör det svårt för EU att sätta press, menar hon. Något utökat mandat för FN att bevaka mänskliga rättigheter i Västsahara är inte i sikte. I ett sådant läge räcker det inte att Sveriges riksdag röstar för att erkänna Västsahara. Regeringen måste erkänna Västsahara. Sverige måste höja rösten i EU:s förhandlingar med Marocko. För att sätta handel med jordbruksvaror före mänskliga rättigheter är inte bara ovärdigt Marocko – utan även Sverige.

Caroline Mitt-Holm och Hanga Sántha
Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen (ICJ-S)

Bild tagen utanför militärdomstolen i Marocko, Rabat, i januari 2012 efter att rättegången mot de 24 åtalade från Gdeim Izik skjutits upp för första gången.

Arms Trade Treaty

I början av april antog FN:s generalförsamling det internationella vapenhandelsavtalet Arms Trade Treaty, som är det första gemensamma steget globalt för att begränsa vapenhandeln. ICJ-S, som både anordnat ett seminarium om de rättsliga verkningarna av ett sådant avtal och publicerat en debattartikel till stöd för ett globalt vapenhandelsavtal, välkommande det glädjande beskedet. Påverkansarbetet fortsätter dock med att få tillräckligt antal undertecknande stater och för att bevaka de potentiella kryphålen i avtalet i samverkan med andra organisationer från civila samhället.

Studiebesök hos ICJ-S

I mars besökte studenterna från masterkursen Human Rights in a Global Perspective vid Stockholms universitet tillsammans med folkrättsprofessorn Pål Wrange ICJ-S. Temat för studiebesöket var att synliggöra hur civila organisationer arbetar med att främja mänskliga rättigheter på det internationella planet. ICJ-S berättade, förutom om organisationens tidigare projekt och verksamheter, särskilt om arbetet med mänskliga rättigheter i Västsahara och de rättegångsobservationer som utförts av organisationens medlemmar sedan januari 2010. Till besöket kom även Polisarios representant i Sverige, Alien Habib El Kentawi, som berättade om den aktuella situationen i Västsahara och i de västsahariska flyktinglägren i Algeriet.

KOMMANDE AKTIVITETER

Ett seminarium om romer och mänskliga rättigheter

Hur är det möjligt att med juridikens verktyg stärka romers tillgång till de mänskliga rättigheterna? Välkommen till ICJ-S kansli för att ta del av debatten. Seminariet inleds av integrationsminister Erik Ullenhag.

29 april kl. 18.00–20.00
(fika serveras från 17.30)
Stora Nygatan 26, 2tr

Barn som begår brott

Arbetsgruppen för barns rättigheter har tidigare anordnat ett seminarium om barn som brottsoffer. Denna gång står barn som förövare i blickfånget.

15 maj
Stora Nygatan 26, 2tr

Grundläggande kurs inom CSR

Allt fler företag utvecklar ett internt och externt arbete kring CSR, Corporate Social Responsibility. Men vad innebär det? Vad bygger företagen sitt CSR-arbete på? Och hur kan man implementera detta i sin egen organisation? Alexandra Frenander, CSR-konsult på Respect Sustainable Business och styrelseledamot i ICJ-S, håller under tre timmar en grundläggande kurs inom CSR.

20 maj kl. 16.30–19.30
Stora Nygatan 26, 2tr

Varmt välkommen!

Mer detaljerad information om ICJ-S aktiviteter utkommer inom kort!

ICJ-S besökte Gaza

Per Stadig, medlem i Gazagruppen tillika styrelseledamot i ICJ-S, besökte under en vecka i februari Gaza för att närmare undersöka på vilket sätt vi kan bidra till utbildningen av unga jurister i Gaza. Per fick också möjlighet att titta närmare på den s.k. Bufferzonen som ett led i arbetet att tillsammans med Palestinian Centre for Human Rights, se närmare på de regler som finns kring de begränsningar som Israel infört att utnyttja områden som helt klart och tydligt ligger inom Gazas gränser. Per besökte också hamnen i Gaza och fick träffa fiskare vars båt hade blivit beskuten på havet inom den zon där Gazas fiskare har tillstånd att fiska. Tre av fiskarna hade blivit beskjutna och skadade vid angreppet mot båten.

VILL DU ENGAGERA DIG I ARBETSGRUPPEN EGYPTEN?

Under våren 2013 ska vi utveckla ett projekt relaterat till Egypten och vi ser gärna att alla intresserade deltar. Uppstartmötet kommer att hållas på ICJ-S kansli på Stora Nygatan 26, 2 tr. i Gamla stan. Vi bjuder på fika och diskuterar hur vi på bästa sätt kan utforma arbetet inom projektet och vilka särskilda frågeställningar vi ska satsa på.

Mer information om tid för uppstartmötet utkommer inom kort.

Vi ser fram emot att höra av Er!

Vilka barn ska skyddas mot barnäktenskap?

Bör alla barn i Sverige skyddas mot barnäktenskap, eller ska hänsyn tas till kulturella och religiösa traditioner? Frågeställningen ska ses mot bakgrund av betänkandet "stärkt skydd mot tvång -och barnäktenskap" (SOU 2012:35) som Göran Lambertz överlämnade till regeringen i maj 2012. ICJ-S inbjöds av Svenska FN-förbundet att ta del av debatten.

Enligt gällande rätt kan länsstyrelsen medge dispens till förbudet för personer under 18 år att ingå äktenskap. Lagförslaget innebär bl.a. att sådan dispensmöjlighet ska slopas och därutöver att ingående av tvång -och barnäktenskap kriminaliseras. Lagförslaget riskerar således inkräkta på sådana traditioner som förespråkar eller tillåter ingående av äktenskap med personer under 18 år. Mehrdad Darvishpour, fil.dr. i sociologi och senior lektor vid Stockholms universitet, betonade att olika kulturella synsätt i frågan inte kan hävdas på bekostnad av barnens mänskliga rättigheter. Sara Mohammad, Riksorganisationen GAPF – Glöm aldrig Pela och Fadime, å sin sida framhävde sin kurdiska kultur och de konflikter denna kan ha gentemot den svenska kulturen. Hon såg dock inga problem med det rådande "vi och de tänket".

Remissyttrande

I mars avlämnade ICJ-S ett remissyttrande över Polisorganisationskommitténs betänkanden En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:77) och En sammanhållen svensk polis – följdändringar i författningar (SOU 2012:78) till Justitiedepartementet. ICJ-S tillstyrkte kommitténs förslag med reservation för följande synpunkter.

ICJ-S ansåg att regeringen borde utse den ställföreträdande myndighetschefen till säkerhetspolischefen. Därutöver borde en nämnd, motsvarande domarnämnd, inrättas för tillsättningen av chefspositionerna inom Säkerhetspolisen. Vidare var ICJ-S av den åsikten att den i SOU 2012:13 föreslagna ombildningen av polisväsendet till en ny stor Polismyndighet, torde leda till att färre handlingar än idag blir att anse som allmänna vilket inskränker den medborgerliga rätten till insyn. Vidare riskerar sekretesskyddet för den enskilde att inskränkas. ICJ-S föreslog därför att kommittén närmare skulle utreda hur rätten att ta del av allmänna handlingar och sekretesskyddet kunde upprätthållas i den nya myndigheten.

Svensk vapenexport och mänskliga rättigheter

Under våren 2012 hamnade Sveriges vapenexport till det diktatoriska Saudiarabien i det mediala blickfånget. Den svenska exporten till landet är dock ytterst blygsam, hävdade den f.d. generaldirektören för Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP) vid seminariet- svensk vapenexport och mänskliga rättigheter- anordnat av Folk och Försvar och Olof Palmes Internationella Center och som ICJ-S närvarade vid.

Omkring 35 till 80 miljarder US-dollar omsätts varje år i den globala vapenhandeln. Mellan två och fem procent av vapenexporten står vidare Sverige för, och hamnar därmed på plats 10 eller 11 vid en jämförelse med sina konkurrenter. Marknadsledande är USA, tätt följt av Ryssland vilka tillsammans innehar ca 35 procent av marknadsandelarna. Japan har, trots sin kapacitet, valt att ställa sig utanför marknaden, emedan Sydamerika försöker bli en konkurrent att räkna med-uppgav Stockholm International Peace Research Institute (Sipri).

Det framkom även att ett lands vapenexport kan begränsas av såväl nationella, som universella restriktioner. Vissa länder, såsom exempelvis Japan, har valt att införa nationella restriktioner som innebär ett totalt avståndstagande till vapenexport. Sverige däremot intar en mer vacklande inställning och anses emellanåt uppvisa en restriktiv hållning. Vidare uppgavs att det nyligen tillsatts en utredning kring lagen 1992:1300 om krigsmateriel och förordningen 1992:1303 om krigsmateriel samt att Sverige kunde kritiseras för att inte vara tillräckligt öppen kring sin vapenhandel. En ståndpunkt den mediala uppståndelsen kring Saudiarabien bör uppvisa tydligt.

Förfrågan om juridisk kompetens avseende:

”Svenska företags och investerares internationella ansvar för hållbart och rättvist resursutnyttjande”

Hej!

Som forskare på Stockholm Environment Institute har jag nyligen startat ett nytt forskningsprojekt med fokus på hur europeiska investorer och företag aktivt kan och bör agera mot ohållbart och orättvist resursutnyttjande och kränkning av mänskliga rättigheter i lantbruk och skogsbruk i Sydostasien. Fokus är främst på palmolja i Indonesien och Filippinerna som växer som en respons på den globala efterfrågan på billig vegetabilisk olja. Många brott mot nationell lagstiftning och internationella konventioner har rapporterats, men inhemska myndigheter och domstolar har ofta inte kapacitet att säkra att företag efterlever dessa regler.

När det i de drabbade lokalsamhällena brister i rättssäkerhet, kan åtgärder i investerares och multinationella företags hemland ibland spela en viktig roll. I vissa europeiska länder, såsom Nederländerna och England, har företag under senaste åren ställts inför domstol för internationella miljöbrott (t.ex. Shell, BP).

I min forskning ingår en juridisk analys av den svenska lagstiftningen och kartläggning av svenska företags och investerares juridiska ansvar, inkluderat möjligheterna för gränsöverskridande rättstvister, s.k. transnational litigation. Detta kopplas bland annat till pågående forskning i staters extra-territoriella skyldigheter, s.k. ETO:s. I detta samband söker jag svenska jurister och advokater med insikt i svensk civilrätt, bolagsrätt och kriminalrätt som har intresse av att bidra med juridisk kunskap.

Detta bidrag kan vara ganska litet, t.ex. genom ett kort samtal/intervju. I mån av intresse finns även möjlighet att delta i en ”referensgrupp” som kan ge feedback på mitt arbete under projektets gång, och förhoppningsvis använda sig av resultat.

Varmt välkomna att kontakta mig genom telefon eller e-post!

Bästa hälsningar,

Rasmus

Rasmus Kløcker Larsen, PhD
Research Fellow
Stockholm Environment Institute
www.sei-international.org
Telefon: 08-674 7395
Mobil: 073-707 8564
rasmus.klocker.larsen@sei-international.org
skype: rassolarsen

KONTAKT KANSLIET

Stora Nygatan 26,
111 29 Stockholm

secretariat@icj-sweden.org

TWITTER

#ICJSweden

FACEBOOK [facebook.com/ICJSverige](https://www.facebook.com/ICJSverige)
www.icj-sweden.org

MEDLEMSAVGIFT

Vi vill påminna alla medlemmar om att betala årsavgiften. 300 kr för ordinarie och 150 kr för studenter. Du kan antingen betala via PayPal genom vår hemsida eller överföra pengar till följande bankkonto:

PlusGiro: 504523-2

Ange namn, adress och e-mailadress när du betalar!